

C-725/23. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2023. november 27.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach (Lengyelország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. október 9.

Felperes:

M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością I. spółka komandytowa – akcyjna, székhelye: R.

Alperes:

R. W.

[omissis] [ügyszám]

VÉGZÉS

2023. október 9.

A Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach, VII Wydział Gospodarczy (kelet-katowicei kerületi bíróság, Katowice, hetedik kereskedelmi osztály, Lengyelország)

[omissis] [a bíróság összetétele]

az R.-i székhelyű M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (korlátolt felelősségű társaság) I. spółka komandytowa – akcyjna (betéti részvénytársaság) felperes

és R. W. alperes között

fizetés teljesítése tárgyában folyamat lévő jogvitában

Katowicében 2023. október 9-én tartott

zárt ülésen

a következőképpen határozott:

1. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

Úgy kell-e értelmezni a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozás) (HL 2011. L. 48., 1. o.; helyesbítések: HL 2012. L. 233., 3. o. ; HL 2015. L 218., 82. o.) 2. cikkének 8. pontját, hogy az áru értékesítésére vagy szolgáltatás nyújtására irányuló adott szerződéses jogviszonyra jellemző szolgáltatás fejében járó tőkeösszegen kívül e rendelkezés hatálya alá tartozik a szerződés teljesítésével kapcsolatban felmerült azon költségek megtérítése, amelyek megfizetésére az adós szerződésben kötelezettséget vállalt?

[omissis] [Az eljárás felfüggesztése]

[omissis]

– **INDOKOLÁS** –

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

Az eljárás felei

Felperes: az R.-i székhelyű M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością I. spółka komandytowa – akcyjna

[omissis]

[omissis] [a felperes címe és képviselőjének adatai]

Alperes:

a katowicei Firma Handlowo-Uslugowa cégnév alatt gazdasági tevékenységet folytató **R. W.**

[omissis]

[omissis] [az alperes címe]

A kérdést előterjesztő bíróság kérdése

[omissis]

[az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megismétlése]

A feltett kérdés szempontjából releváns tényállás

A felek vállalkozók. A felperes egy betéti részvénytársaság. Az alperes saját nevében folytat gazdasági tevékenységet;

A felek gazdasági tevékenységükkel összefüggésben 2019. július 3-án határozatlan időre szóló bérleti szerződést kötöttek a K.-ban található ingatlanon belüli üzlethelyiségre vonatkozóan;

A szerződés szerint az alperes a következők megfizetésére vállalt kötelezettséget:

a fizetendő hozzáadottérték-adóval növelt nettó 270 PLN összegű bérleti díj (a szerződés megkötésének időpontjában) (a bérleti díj mértéke 15 PLN/négyzetméter volt); a bérleti díjat pedig megállapodás szerint előre, minden hónap 10. napjáig kell megfizetni;

a közüzemi díjak, amelyek magukban foglalták a bérlő igényeinek kielégítésére megrendelt hő-, földgáz- és villamosenergia-mennyiség árát, valamint a bérbeadónál a közüzemi szolgáltatások révén felmerülő valamennyi állandó költséget; az elszámolási időszakokat és a díjak számlázásának gyakoriságát a bérbeadó (a felperes) belátása szerint határozta meg; e díjakat a fizetendő hozzáadottérték-adóval növelten a számla bérlő (az alperes) részére történő kézbesítésétől számított 5 napon belül kellett megfizetni;

havi átalánydíj az ingatlanhoz kapcsolódó összes teher, kiadás és költség fedezésében való részvételért (a szerződés megkötésének időpontjában) a bérelt terület négyzetmétere után 10 PLN összegben (beleértve: nettó 0,42 PLN tartós földhasználati jog díja, nettó 1,93 PLN ingatlanadó, nettó 1,00 PLN a kommunális hulladék elszállításáért, nettó 8,65 PLN egyéb terhek és költségek címén); e díj különösen a következőket tartalmazza: közterhek és egyéb díjak, a bérlemény amortizációs költségei, az ingatlan portaszolgáltatásának személyzeti költségei, az ingatlan adminisztrációs költségei, takarítási költségek, az ingatlan felújítási, karbantartási és javítási költségei; a díjat előre, minden hónap 10. napjáig kellett megfizetni;

A szerződés időtartama alatt a felperes 3 külön számlát állított ki; minden egyes, a szerződés alapján esedékes összegről;

A felperes nem volt közvetlen közüzemi szolgáltató (a 3b. pont), hanem pusztán továbbszámlázta az alperesnek azokat a költségeket, amelyeket ő maga fizetett a szolgáltatóknak;

A felek a szerződésben a polgári törvénykönyv 481. cikkének 2¹. §-a szerinti maximális kamatláb (maximális késedelmi kamat) alapján állapodtak meg a felperest a bérleti díj vagy bármelyik díj késedelmes megfizetése esetén megillető kamat összegében;

A felek 2019. szeptember 13-án a szerződést kiegészítő megállapodást kötöttek, amellyel annak hatályát egy további üzlethelyiségre terjesztették ki;

A felperes az alperesnek küldött 2020. május 28-i levelével azonnali hatállyal felmondta a bérleti szerződést;

A Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach (kelet-katowicei kerületi bíróság, Katowice) előtt folyamatban lévő eljárás során a felperes azt kéri, hogy az alperes fizessen meg részére 13 933,89 PLN összeget, amely összeg a következőkből áll:

26 kifizetetlen számla alapján esedékes összeg, amelyekből 11 számla a kifizetetlen közüzemi szolgáltatásokról, 7 számla az ingatlanhoz kapcsolódó összes teher, kiadás és költség fedezésében való részvételért fizetendő átalánydíjról, 8 számla pedig bérleti díjról szól; az összes kifizetetlen számla összege 9397,89 PLN-t tesz ki;

40 EUR összegű átalány minden egyes esedékességkor ki nem fizetett számla után (azaz 40 EUR x 26 számla), összesen 4536,00 PLN összegben;

Az alperes nem foglalt állást az ügyben.

A válasz szempontjából releváns uniós jog

A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdése

Ez az irányelv a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítéseként teljesített valamennyi fizetésre vonatkozik.

A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 8. pontja

Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni: „esedékes összeg”: a szerződéses vagy törvényes fizetési határidőn belül kifizetendő tőkeösszeg, amely magában foglalja a számlában vagy az azzal egyenértékű fizetési felhívásban meghatározott alkalmazandó adókat, vámokat, illetékeket és díjakat;

A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdése

A tagállamok biztosítják, hogy a vállalkozások között lebonyolított ügyletekben a hitelező külön fizetési felszólítás nélkül legyen jogosult késedelmi kamatra, amennyiben teljesülnek az alábbi feltételek:

a) a hitelező teljesítette szerződéses és jogszabályi kötelezettségeit; és

b) a hitelező nem kapta kézhez időben az esedékes összeget, kivéve, ha az adós nem felel a késedelemért.

A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdése

A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben kereskedelmi ügyletekben a 3. vagy a 4. cikkel összhangban késedelmi kamat válik esedékessé, a hitelező jogosult az adóstól legalább 40 EUR összegű átalány megfizetését követelni.

Az Európai Unió Bíróságának 2022. október 20-i S.A.U. Kontra G. R. de S. de la Junta de C. y L. ítélete (C-585/20) [...]

A válasz szempontjából releváns uniós jog

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (a polgári törvénykönyvről szóló 1964. április 23-i törvény) 659. cikkének 1. §-a;

A bérleti szerződés alapján a bérbeadó arra vállal kötelezettséget, hogy a bérlőnek meghatározott vagy határozatlan időre valamely dolog használatát átengedi, a bérlő pedig arra vállal kötelezettséget, hogy a bérbeadónak a megállapodás szerinti bérleti díjat fizeti.

Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó túlzott késedelmek elleni fellépésről szóló 2013. március 8-i törvény) 4. cikkének 1a. pontja;

A jelen törvény alkalmazásában: pénzbeli ellenszolgáltatás: áruk értékesítésének vagy szolgáltatások nyújtásának kereskedelmi ügylet keretében járó ellenértéke.

Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó túlzott késedelmek elleni fellépésről szóló 2013. március 8-i törvény) 7. cikkének (1) bekezdése;

Azon kereskedelmi ügyletek kivételével, amelyekben az adós egy közjogi jogalany, a hitelező külön fizetési felszólítás nélkül – kivéve, ha a felek magasabb kamatlábban állapodtak meg – jogosult a törvényes késedelmi kamatra az ellentérték esedékessége és teljesítése közötti időszakra vonatkozóan, amennyiben teljesülnek az alábbi együttes feltételek.

- 1) a hitelező teljesítette a szolgáltatását;
- 2) hitelező a szerződésben meghatározott határidőn belül nem kapta meg az ellenértéket.

Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó túlzott késedelmek elleni fellépésről szóló 2013. március 8-i törvény) 10. cikkének (1) bekezdése;

A hitelező azon naptól kezdve, amikor megszerzi a 7. cikk (1) bekezdése vagy a 8. cikk (1) bekezdése szerinti kamatokra való jogosultságot, jogosult arra, hogy az adóstól felszólítás nélkül a behajtási költségeikért az alábbi összegeknek megfelelő kártérítést kapjon:

- 1) 40 euró – amennyiben a pénzbeli ellenszolgáltatás értéke nem haladja meg az 5000 zlotyt (PLN);
- 2) 70 euró – amennyiben a pénzbeli ellenszolgáltatás értéke meghaladja az 5000 PLN-t, de nem haladja meg az 50 000 PLN-t;
- 3) 100 euró – amennyiben a pénzbeli ellenszolgáltatás értéke 50 000 PLN, vagy azt meghaladja.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem bíróság általi előterjesztésének indoka

A fentiekben említetteknek megfelelően az eljárás tárgyát a felperes bérbeadónak (használatba adónak) az alperes bérlővel (a helyiség használójával) szembeni, bérleti díj, közüzemi szolgáltatások (többek között villamos energia, hőenergia és víz) díjai, valamint az épület karbantartásával kapcsolatos egyéb díjak megfizetésére irányuló követelése képezi. A felperes ezenfelül minden egyes kifizetetlen számla alapján fennálló követelés tekintetében behajtási költség megtérítését kéri.

A bérleti díj és egyéb díjak megfizetésének kötelezettsége a felek között írásban létrejött bérleti szerződésből ered. A felperes az említett követelések mindegyikéről számlát (3 külön számlát) állított ki. A szerződés szerint a bérleti díj és az épület karbantartásával kapcsolatos díjak elszámolási időszaka egy hónap volt, és e díjakat minden hónap 10. napjáig előre kellett fizetni. Ugyanakkor a közüzemi díjak esetében a bérbeadó szabadon határozhatta meg az elszámolási időszakot és a számlázás gyakoriságát, és a vonatkozó számla kézbesítésétől számított 5 napon belül kellett fizetni.

A közüzemi szolgáltatások esetében a szolgáltatók olyan külső jogalanyok voltak, amelyekkel a felperes szerződést kötött, és amelyek részére fizetéseket teljesített. Ezt követően e költségeket számlával továbbhárították az alperesre, aki ténylegesen igénybe vette a közüzemi szolgáltatásokat (úgynevezett továbbszámolás). Ezzel szemben az épület karbantartásával kapcsolatos díj átalány jellegű volt, és többek között a közterhekkkel, az épület felújításával és takarításával, az épület kezelési költségeivel kapcsolatos felperesi kiadások, valamint az amortizáció fedezésére szolgált.

Az eljárás keretében benyújtott fizetés teljesítése iránti követelés tárgyát képező 26 számla közül: 11 az igénybe vett közüzemi szolgáltatások díjaira, 7 az épület karbantartásával kapcsolatos átalánydíjakra, 8 pedig magára a bérleti díjra vonatkozik.

A jelen ügy tényállása valójában nem vitatott. Az alperes azt követően, hogy megkapta a keresetlevél másolatát, nem terjesztett elő ellenkérelmet, nem jelent meg a tárgyaláson, és nem foglalt érdemben állást. A nemzeti bíróságban azonban kétségek merültek fel a jogi értékeléssel kapcsolatban.

A jelen ügyben eljáró bíróság álláspontja szerint olyan kérdés merült fel, amely az uniós jog, azaz a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozás) (HL 2011. L. 48., 1. o.; helyesbítések: HL 2012. L. 233., 3. o.; HL 2015. L 218., 82. o.) 2. cikke 8. pontjának értelmezését igényelte, mivel kétséges, hogy a felperes jogosult-e arra, hogy a nem az adott hónapra vonatkozó bérleti díjról kiállított számlák behajtási költségeiért kártérítést kapjon. Más szóval, az irányelv értelmében vett esedékes összegnek minősül-e minden olyan összeg, amely szerződésen alapul, még akkor is, ha az csak a vállalkozónál felmerült költségek megtérítését jelenti, és nem egyenértékű az adott jogviszonyra jellemző szolgáltatással.

A lengyel polgári törvénykönyv szerint a bérbeadó arra vállal kötelezettséget, hogy a bérlőnek meghatározott vagy határozatlan időre valamely dolog használatát átengedi, a bérlő pedig arra vállal kötelezettséget, hogy a bérbeadónak a megállapodás szerinti bérleti díjat fizeti. A bérleti díj a bérbeadónak a bérlő általi használat fejében fizetendő összeg. A bérleti díj tehát a bérbeadónak a bérlő által a rendelkezésre bocsátott dolog használatáért járó ellenértéknek minősül. A felek azonban a szerződésben az egyéb szolgáltatások, úgynevezett kiegészítő szolgáltatások vagy a bérbeadótól független egyéb díjak megfizetésének kötelezettségét is szabályozhatják. E szolgáltatások azonban nem minősülnek bérleti díjnak.

Noha nem férhet sok kétség ahhoz, hogy a felek közötti szerződés kereskedelmi ügyletnek minősül (lásd: C-199/19. sz. [...] sp. z o.o. kontra J. M. ügy), a fent említett irányelvet átültető nemzeti jogszabályok alapján a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmi kamat, és ezáltal az esedékes összeg behajtási költségei érvényesítésének lehetősége a kereskedelmi ügyletben a termékértékesítés vagy a szolgáltatásnyújtás ellenértékeként értelmezett pénzbeli szolgáltatásra vonatkozik. Bár e tekintetben nem áll rendelkezésre kiterjedt joggyakorlat, találkozhatunk azzal a állásponttal, miszerint a „pénzbeli ellenszolgáltatás” a szerződésben részes másik fél nem pénzbeli szolgáltatásának megfelelő ellenszolgáltatásnak felel meg (ugyanígy még: Sąd Apelacyjny w Warszawie [varsói fellebbviteli bíróság, Lengyelország] 2020. január 3-i ítélete, [omissis]). Hasonló álláspontot képviselnek egyes jogtudósok is [omissis]. [hivatkozás a jogirodalomra]

A bíróság kételyeit az irányelv rendelkezéseinek és a megelőző preambulumbekendéseknek az elemzése sem oszlatja el. A jelen ügyben az irányelv tárgyi hatályát meghatározó 1. cikk (2) bekezdése és a 2. cikk 8. pontja tűnik relevánsnak.

Az első hivatkozott rendelkezés a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítéseként teljesített valamennyi fizetésre hivatkozik. A (8) preambulumbekendés kimondja, hogy az irányelv hatálya kizárólag a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítésére terjed ki, valamint hogy az irányelvnek nem kell szabályoznia a fogyasztókkal kötött ügyleteket, illetve a más ügyletekkel kapcsolatos kamatfizetést, például a csekkekre és váltókra vonatkozó törvényes kifizetéseket, valamint a kártérítéseket, ideértve a biztosító társaságok kifizetéseit is. Maga az ellenérték fogalma azonban nem lett meghatározva. Másrészt az irányelv hatálya alá nem eső esetek példálózó felsorolása olyan helyzeteket érint, amelyekben a fizetési kötelezettség jellegét tekintve még csak nem is áll közel a jelen jogvita felei között fennálló szerződésből eredő kifizetésekhez.

Az uniós jogalkotó ugyanakkor meghatározta az esedékes összeg fogalmát, amely a szerződéses vagy törvényes fizetési határidőn belül kifizetendő tőkeösszegre vonatkozik, amely magában foglalja a számlában vagy az azzal egyenértékű fizetési felhívásban meghatározott alkalmazandó adókat, vámokat, illetékeket és díjakat. Az Európai Unió Bírósága már foglalkozott e fogalom értelmezésével (C-585/20. sz. ügy), azonban a jelen ügyben említettől eltérő összefüggésben.

E rendelkezés helyes értelmezése nem elhanyagolható jelentőségű, mivel a késedelmi kamat érvényesítése lehetőségének egyik feltétele (3. cikk (1) bekezdése), hogy a hitelező nem kapta kézhez időben az esedékes összeget. A behajtási költségek megtérítéséért járó kártérítés joga csak a kamatkövetelésre való jogosultság megszerzésének időpontjától kezdve áll fenn. Azonos módon ültették át az irányelvet a lengyel jogrendbe.

A fenti megfontolások fényében meg kell jegyezni, hogy az ellenérték és az esedékes összeg fogalma között kapcsolat áll fenn. Ha az irányelv hatálya csak a kereskedelmi ügyletekben ellenértéknek minősülő kifizetésekre terjed ki, akkor az esedékes összeg fogalma nem terjedhet ki a más jogcímen teljesített kifizetésekre. Ezért meg kell vizsgálni, hogy az irányelv 2. cikkének 8. pontjában említett tőkeösszeg kizárólag az adott jogviszonyra jellemző, a szerződő vállalkozó által vállalt nem pénzbeli szolgáltatás ellenértékét képezi-e.

A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a kereskedelmi ügylet alapján esedékes összeg kizárólag a hitelező nem pénzbeli szolgáltatásáért (termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás) fizetendő összeget jelenti, és nem foglalja magában a kiadások vagy egyéb, ideiglenesen felmerült költségek megtérítését, amennyiben azokat nem számolták ki, és nem képezik ezen esedékes összeg részét. A gazdasági kapcsolatokban ugyanis alapelvnek tűnik, hogy az ellenértéket a felmerült költségek és a várható nyereség figyelembevételével

állapítják meg. Ezen elemek szerződéses szétválasztása esetén úgy kellene tekinteni, hogy a felmerült kiadásokat magában foglaló rész nem minősül a szolgáltatásnyújtás vagy termékértékesítés ellenértékének. Az ezzel ellentétes álláspont azt eredményezné, hogy a hitelező – főszabály szerint – egyetlen szolgáltatás után jogosult lenne több átalányösszegű kártérítést követelni. Analóg módon kell értékelnit azokat a kifizetéseket, amelyek kereskedelmi ügylethez kapcsolódnak, azonban jellegük és keletkezési alapjuk miatt nem számíthatóak bele a hitelezőnek járó összegbe. Példaként említhetők itt a fentiekben említett közüzemi szolgáltatások költségei, amelyeket külső felek nyújtanak, és a szerződő fél maga nem nyújtja ezeket a szolgáltatásokat, és erre a szolgáltatásnyújtásra nem is köteles (nem vesz igénybe alvállalkozókat a saját kötelezettségének teljesítéséhez), hanem csak az ezzel kapcsolatban felmerült költséget hárítja át. Ezek kizárólag a hitelezőre jellemző szolgáltatással kapcsolatban felmerülő kiadások.

Másrészt azonban – és többek között ezzel kapcsolatosak a nemzeti bíróság kételyei –, ha a hitelezőnek bizonyos költségei merültek fel, amelyeket az adósnak egy bizonyos határidőn belül meg kellett volna térítenie, késedelem esetén ez negatívan befolyásolhatja a hitelező pénzügyi helyzetét, és azt eredményezheti, hogy napi működéséhez külső finanszírozási forrásokat kell igénybe vennie. Ezzel szemben az irányelv célja többek között az volt, hogy ellensúlyozza az ilyen típusú helyzeteket, amelyek kihatnak a vállalkozások versenyképességére és jövedelmezőségére a belső piacon.

A feltett kérdés megválaszolása tehát a kiállított és határidőben ki nem fizetett, az épület karbantartásával kapcsolatos átalánydíjként és az igénybe vett közüzemi szolgáltatások költségeinek megtérítéseként esedékes összegeket magukban foglaló számlák után kártérítésként fizetendő átalányösszegek iránti követelés elbírálása szempontjából releváns. Annak ellenére, hogy az alperes e tekintetben nem vitatja a keresetet, a nemzeti bíróságnak hivatalból helyesen kell alkalmaznia az anyagi jogi szabályokat.

[omissis]

[omissis] [a bíróság összetétele]

[omissis]

[OMISSIS] [nemzeti eljárásjogi szabályok]

2023. október 9.

[omissis]

[omissis] [a bíróság összetétele]